

Bądźmy życzliwi w sieci!

WIEDZA W PIGUŁCE

Dla nauczyciela

Internet jest miejscem spotkań z innymi osobami. Za awatarami i nickami kryją się prawdziwi ludzie. Kontakty z nimi powinny więc odbywać się wedle zasad podobnych do tych stosowanych poza siecią, a więc przede wszystkim z zachowaniem postawy szacunku i uprzejmości. Niestety, postępowanie wielu osób sprawia wrażenie, jakby uznawali anonimowość za coś, co zwalnia z odpowiedzialności za słowo.

Tymczasem sieć jest przestrzenią publicznej wymiany myśli — dbałość o nią leży w interesie wszystkich użytkowników. Pomaga w tym przestrzeganie netykiety, czyli zbioru zasad właściwego zachowania w Internecie. Ich stosowanie ma również wymiar pragmatyczny: wpływa na pozytywny wizerunek użytkownika w oczach innych internautów, a także poprawia skuteczność działań w sieci, ułatwia porozumienie.

Oprócz tego by zachowywać się kulturalnie, podczas komunikacji w internecie należy pamiętać o:

- nienadużywaniu wielkich liter
Wypowiedź zapisana wielkimi literami jest odbierana jako wykrzyczana.
- pisaniu w sposób poprawny ortograficznie, gramatycznie i interpunkcyjnie
- unikaniu nadmiernego stosowania emotikonów i znaków interpunkcyjnych

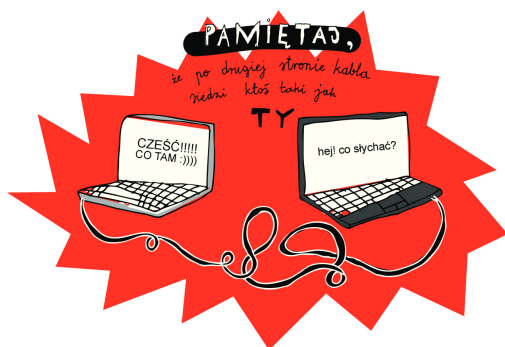
Kulturalne zachowanie w sieci jest przede wszystkim wskazaniem etycznym. Wszyscy chcielibyśmy, aby nasze poglądy i opinie były poważane i aby z ich powodu nikt nas nie obrażał.

Warto więc czasem wczuć się w sytuację drugiej osoby i spróbować odpowiedzieć sobie na pytania:

- Czy chciałbyś, żeby twoje działanie stało się powszechne — żeby wszyscy postępowali tak jak ty?
- Jak byś się poczuł jako odbiorca twojego komunikatu?

Podczas sporów z innymi i zderzania się z odmiennymi punktami widzenia — niezależnie od tego, czy w Internecie, czy też poza nim — najlepiej zachowywać postawę tolerancji i otwartości. Dobrze jest pamiętać o tym, że czasem możemy nie mieć racji, posiadać błędne informacje albo mylne wyobrażenie na dany temat. Warto zaakceptować fakt, że niekiedy każdego musimy przekonać do naszego punktu widzenia — wszyscy mają prawo do własnego zdania. Warto życzliwie wysłuchiwać argumentów strony przeciwnej, ponieważ czasem są one faktycznie przekonujące. Jeśli wysłuchujesz dyskutanta, istnieje dużo większe prawdopodobieństwo, że i ty zostaniesz właściwie wysłuchany.

Dla ucznia

Podczas rozmów w Internecie, pamiętaj o tym, że po drugiej stronie siedzi ktoś taki jak ty. Również ma swoje zdanie na dany temat, pewne problemy i uczucia. Można go zranić.

Otwartość na drugiego człowieka oznacza bycie gotowym na uprzejmą rozmowę i do okazania pomocy. Łatwo jest poniżać osoby mniej obeznane z komputerami albo nieposiadające takiej wiedzy jak ty. Albo wyśmiewać się z czyjegoś gustu czy nieudanego żartu. Łatwo — tylko po co to robić? W ten sposób możesz tylko kogoś skrzywdzić. Dużo lepiej skupić się na rzeczowych rozmowach i pomocy innym.

Netykieta to zbiór zasad właściwego zachowania w sieci. Wiele z jej wskazań dotyczy szacunku dla innych osób, tolerancji i otwartości. Szanowanie innych to również kulturalne wypowiadanie się. Dlatego pamiętaj, aby:

- nie stosować zbyt wielu wielkich liter (tekst zapisany wielkimi literami rozumie się jako „wykrzyuczany”);
- pisać poprawnie, stosować właściwe znaki interpunkcyjne;
- unikać nadmiaru emotikonów.

POMYSŁ NA LEKCJĘ

Komunikacja przez internet powinna opierać się na szacunku dla rozmówców i zasad panujących w miejscach komunikacji: na forach, czatach i portalach społecznościowych. Lekcja wprowadza pojęcie „netykiety” i zawiera wytłumaczenie, dlaczego tak ważne jest jej przestrzeganie.

Cele operacyjne

Uczestniczki i uczestnicy:

- wiedzą, że w internecie spotykają prawdziwych ludzi, a nie nicki i awatary;
- znają podstawowe zasady netykiety.

Przebieg zajęć

1.

Czas: 5 min
Forma: rozmowa
Pomoce: kreda, tablica

Podziel uczestników na grupy po 4–5 osób i rozdaj **materiał pomocniczy „Netykieta”**. Poproś o przeczytanie tekstu, a następnie dopasowanie prawdziwych imion do nicków forumowych. Imiona wraz z nickami uczestnicy zapisują na kartce.

2.

Czas: 5 min
Forma: rozmowa
Pomoce: kreda, tablica

Poproś wszystkich, żeby zastanowili się, co czuły osoby rozmawiające na forum. Wypisz wszystkie imiona na tablicy. Przy nich uczestnicy dopisują uczucia, które wydaje im się, że mogą pojawiać się u rozmówców. Porozmawiaj z uczestnikami i uczestniczkami. Powiedz, że każdy nick to jakaś osoba, która ma imię, swoje zainteresowania, pasje, wiek, umiejętności. Każdy jest inny i jeśli chcemy wspólnie rozmawiać, należy zaakceptować fakt, że ludzie są różni.

3.

Czas: 10 min
Forma: rozmowa
Pomoce: karton, flamaster

Zapytaj uczestników, czym jest według nich netykieta. Powiedz, że to zlepek słów „etykieta” i „net” — zbiór zasad, których powinni przestrzegać użytkownicy internetu. Powieś na tablicy napisane na kartonie podstawowe zasady netykiety.

Przed wszystkim zwróć uwagę na: kulturalne wypowiadanie się, szanowanie innych, słuchanie innych, tolerancję na odmienne podglądy, zainteresowania, umiejętności i wiek rozmówców. W drugiej kolejności: precyzyjne wypowiadanie się, unikanie błędów ortograficznych, unikanie zbyt dużej ilości wykrzykników, znaków zapytania i emotikonów, sprawdzanie, czy ktoś już nie zadał podobnego pytania lub czy odpowiedzi na nie nie znajdziesz na stronie.

Poproś o podanie przykładów łamania netykiety. Zaznacz na plakacie zasady, które według uczestników najczęściej są łamane.

Przypomnij uczestnikom, że za nickiem zawsze kryje się jakaś osoba. Powinniśmy w internecie pisać tylko to, co powiedzielibyśmy także w normalnej rozmowie.

4.

Czas: 10 min
Forma: praca w grupach
Pomoce: zakreślacze w dwóch kolorach dla każdej grupy

Uczestnicy z powrotem siadają w grupach (tych samych, co poprzednio). Rozdaj im kolorowe zakreślacze i poproś, aby kolorem zielonym zakreślili wypowiedzi zgodne z netykietą, pomarańczowym — niezgodne.

5.

Czas: 5 min
Forma: podsumowanie

Poproś uczniów o przyklejenie swoich kartek do tablicy w taki sposób, żeby wszyscy mogli zobaczyć, jak pozaznaczali teksty zakreslaczami. Jeśli między grupami wystąpią różnice, pozwól uczestnikom porozmawiać i przedstawić własną argumentację.

Zakończ zdaniem, że w internecie jesteśmy tymi samymi ludźmi co w rzeczywistości i powinniśmy zachowywać się równie kulturalnie jak w bezpośredniej rozmowie.

Ewaluacja

Uczestniczki i uczestnicy:

- wiedzą, co oznacza słowo netykieta;
- znają podstawowe zasady netykiety;
- wiedzą, że przy drugim komputerze siedzi inny człowiek i że mamy obowiązek traktować go z szacunkiem.

Opcje dodatkowe

Poproś uczestników o przeredagowanie wypowiedzi z **materiału pomocniczego „Netykieta”** w taki sposób, żeby były one zgodne z netykietą.

MATERIAŁY

Materiał pomocniczy „Netykieta”

ZADANIA SPRAWDZAJĄCE

Zadanie 1.

Posegreguj poniższe wypowiedzi na zgodnie z netykietą i łamiące netykietę.

Kategorie:

- zgodne z netykietą
- łamią netykietę

Elementy do przyporządkowania:

- Hej, ziomale, matma zrobiona? Niech ktoś podrzuci rozwiązanie trzeciego, please. [rozwiązanie: 1]
- Jak nie umiesz czytać ze zrozumieniem to się zapisz na forum przedszkolaków, krasnalku. [rozwiązanie: 2]
- ????????!!!!!! : -)))))))))))))))))))))))))))))))))))) [rozwiązanie: 2]
- Szukałam już na stronie, ale dalej nie rozumiem, czy opcja "kasuj post" jest dostępna dla nowych użytkowników? [rozwiązanie: 1]
- Jesteś beznadziejny [rozwiązanie: 2]
- Ok, podpowiem gdzie szukać, ale nie daję gotowych odpowiedzi. [rozwiązanie: 1]
- Nie rozumiesz że zaśmiesz forum???? Nikogo nie interesują twoje wypociny! [rozwiązanie: 2]
- Ten post jest niezgodny z netykietą i zgłaszam to do moderatora! [rozwiązanie: 1]

SŁOWNICZEK

- **netykieta:** zbiór zasad kulturalnego zachowania w internecie
- **emotikona:** połączenie znaków graficznych w tzw. buźkę, pomaga pokazać nastrój
- **awatar:** obrazek lub zdjęcie zastępujące prawdziwe zdjęcie użytkownika
- **nick:** nazwa użytkownika, pseudonim zastępujący prawdziwe imię i nazwisko

CZYTELNIA

- **Netykieta: internetowe savoir-vivre** [online], [dostęp: 25.11.2013], dostępny w Internecie: <http://taat.pl/article/netykieta/index.php>.

Tekst: Urszula Dobrowolska, scenariusz: Anna Buchner, konsultacja merytoryczna: Marcin Wilkowski. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/badzmy-zyczliwi-w-sieci/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Podstawa programowa:

Historia i społeczeństwo, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

IV. Zainteresowanie problematyką społeczną.

Treści nauczania

1. Refleksja nad sobą i otoczeniem społecznym.

Zajęcia komputerowe, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

II. Komunikowanie się za pomocą komputera i technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Etyka, II poziom edukacyjny

Cele kształcenia

Dostrzeganie różnorodności postaw i zachowań ludzi.

I. Kształtowanie refleksyjnej postawy wobec człowieka, jego natury, powinności moralnych oraz wobec różnych sytuacji życiowych.

Treści nauczania

5. Prawa i obowiązki, zasady i reguły postępowania.

Wychowanie do życia w rodzinie, II poziom edukacyjny

Treści nauczania

Istota koleżeństwa i przyjaźni, wzajemny szacunek, udzielanie sobie pomocy, współpraca, empatia

Podstawa programowa 2017:

Język polski, IV-VI klasa

Treści nauczania

Uczeń poprawnie używa znaków interpunkcyjnych: kropki, przecinka, znaku zapytania, znaku wykrzyknika, cudzysłowu, dwukropka, średnika, nawiasu.

Uczeń rozróżnia współczesne formy komunikatów (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej.

Etyka, IV-VIII klasa

Treści nauczania

Uczeń podaje przykłady ludzkich wytworów materialnych i niematerialnych oraz rozważa ich znaczenie w kontekście pytania o dobre życie.

Uczeń dba o przedmioty będące jego prywatną własnością, własnością innych oraz będące własnością publiczną. Uczeń wymienia główne czynniki ograniczające świadomość i dobrowolność ludzkich działań.

Uczeń podaje przykłady okazywania szacunku wobec rodziców, nauczycieli, koleżanek i kolegów oraz innych ludzi – dorosłych i dzieci.

Uczeń uzasadnia, dlaczego należy okazywać szacunek innym osobom.